

[Thorvil Kristensen.]

er ikke så stor forskel, når vi ser på indlånene. De er steget med 1 100 mill. kr. i det første af de 2 år og med 1 500 mill. kr. i det andet. Men der er en meget stor forskel med hensyn til udlånene, for de steg kun med 200 mill. kr. i det første af de 2 år, men med 1 300 mill. kr. i det andet af de 2 år. Det vil med andre ord sige, at i det første år steg indlånene stærkt, mens udlånene stadig var ret stabile, men i det andet år er udlånene kommet med i stigningen; og hvis det stadig går, som det er begyndt, vil udlånsstigningen fortsætte, og dermed er der givet plads til den store og stigende efterspørgsel. Jeg gør opmærksom på, at denne stigning i bankernes udlån er kommet, til trods for at det sidste år utvivlsomt har bragt bankerne mange indfrielse af lån, fordi der har fundet en stor omprioritering sted. Samtidig med at bankerne har givet store udlån, har kredit- og hypotekforeningernes udlån været større i det sidste år end nogen sinde før, og en del af disse penge er selvfølgelig vendt tilbage til bankerne som indfrielse af banklån.

Selv om vi nu ser på disse 2 år som en helhed, er der alligevel sket det, at indlånene er steget med 1 100 mill. kr. mere end udlånene. Derfor er det, at bankernes likviditet er så stor i øjeblikket, en likviditet, der dels giver sig udslag i, at bankerne ligger med store beholdninger af fremmed valuta, som de kan sælge til nationalbanken, hvis de vil, dels giver sig udslag i, at de holder store beløb af kortvarige indlånsbeviser i nationalbanken. Bankerne har altså midler til også i de kommende måneder stærkt at forøge deres udlån, hvis kunderne ønsker det, og det kan nationalbanken ikke forhindre.

Her er det, at statsfinanserne, hvis man ikke griber forstyrrende ind, har en automatisk regulerende virkning. Man må ikke mindst hos os, der ønsker en så liberal samfundsudvikling som muligt, ønske, at alle de automatisk regulerende kræfter får lov til at udøve deres gavnlige indflydelse. Det er nemlig sådan, at den samme pengerigelighed, der har skabt den stigende produktion og beskæftigelse og det store efterspørgselspres, har også skabt de stærkt forøgede statsindtægter og dermed det stigende overskud og dermed det pres, som stats-

finanserne i øjeblikket lægger på efterspørgslen, som ville have været endnu større, hvis ikke statens overskud var vokset af sig selv, ikke på grund af skatteforhøjelser, men på grund af, at den stigende købekraft gennem forbrugsafgifter og på anden måde delvis bliver inddraget.

Hvis man nu i denne situation uden tilsvarende besparelser gennemfører store skattelettelser og dermed sætter den automatiske regulator ud af kraft, så forøger man efterspørgselspresset yderligere, så er der ikke andre til at modvirke det end staten selv, for nationalbanken kan kun i ringe grad gøre det; den kan selvfølgelig sælge obligationer, men den har ikke så forfærdelig mange salgbare. I øvrigt kan det vel ikke være vor opgave at stimulere forbruget på investeringsbekostning, når vi nu står over for vor indtræden i det europæiske marked, hvor der bliver stillet meget store krav til vort erhvervslivs konkurrencedygtighed og dermed til effektive og ekspanderende investeringer i landbrug, industri og andre produktive erhverv.

Jeg finder anledning til at påpege, at i en lignende valutasisituation har vort naboland Sverige i de første efterkrigsår opkrævet en særlig afgift af visse eksportartikler for derved at båndlægge noget af den store købekraft, som en særlig gunstig valutasisituation frembragte, i løbet af kort tid båndlægge den, for at den ikke skulle ødelægge den økonomiske stabilitet. Noget af dette sker af sig selv her i landet gennem statsfinansernes udvikling; man skal være varsom med at gribe ind i denne udvikling. Som det ligger i øjeblikket, har jeg ikke set, at nogen for alvor har turdet bestride, at det er rigtigt, hvad f. eks. Grosserer-Societetets formand, Arbejdsgiverforeningens formand og nationalbankdirektøren har sagt om det betænkelige i at stimulere den i forvejen meget store efterspørgsel.

Men det er jo det næste finansår, der er den egentlige genstand for denne debat, og dér ser det ud til at statsfinanserne vil betyde et egentligt indbetalingsoverskud til statskassen, idet indtægterne formentlig vil overstige både anlægs- og driftsudgifter og statens udlån, så at der bliver nettoindbetalinger måske til flere hundrede millioner kroner. Hvis der så samtidig kommer en tilbagegang i valutastillingen på grund af